Regionkontoret
Styrning och stöd
Katrin Håkansson
Strateg

Beslutsförslag

Datum	**Diarienummer**
2025-07-07	RS240864

Regionstyrelsen

Beslutsförslag, Beslut om investering i Nästa Generation Öresundståg

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att föreslå regionfullmäktige att

- Region Halland ska investera i nya tågfordon och ingå som part i av upphandling av Nästa Generation Öresundståg,
- Ekonomiska konsekvenser av beslutet ska upptas inom ordinarie budgetprocess och beslutas i Region Hallands investeringsplan, samt
- Uppdra till Regionstyrelsen att i samverkan med Driftnämnd Kollektivtrafik tillse genomförandet av upphandlingen.

Sammanfattning

Öresundståg är ett storregionalt tågsystem som binder samman regionerna i Sydsverige samt Köpenhamnsregionen i Danmark. Tågsystemet utgör en viktig förutsättning för tillväxten av funktionella arbetsmarknadsregioner inom Sydsverige. Då en stor andel av tågfordonen uppnått sin tekniska livslängd inom mindre än tio år har parterna inom Öresundståg AB gemensamt undersökt förutsättningarna för att införskaffa nya tågfordon. Samtliga parters regionfullmäktigeförsamlingar ges nu möjlighet att ta ställning till om de avser ingå i kommande upphandling och investering.

För Region Hallands del finns behov av att öka hastigheten och stärka kapaciteten på Öresundstågen, bland annat för att fortsatt skapa förutsättningar för goda pendlingsmöjligheter såväl inom Halland som över länsgränsen. Med detta som bakgrund föreslås Region Halland ställa sig positiv till att ingå som part i kommande upphandling och investering av nya tågfordon.

Bakgrund

För att omhänderta behovet av regional tågtrafik i Sydsverige inklusive överfart till Köpenhamnsregionen i Danmark samarbetar Region Halland, Region Kalmar, Region Blekinge, Region Kronoberg, Region Västra Götaland och Region Skåne genom Öresundståg AB i ett storregionalt tågsystem. Tågsystemet utgör en viktig förutsättning för tillväxten av funktionella arbetsmarknadsregioner inom Sydsverige.

Dagens Öresundstågsfordon togs i drift 2000-2012. Inom mindre än 10 år har en stor andel av fordonen uppnått sin bedömda tekniska livslängd. 2021 beslutade parterna inom Öresundstågssamarbetet att en förstudie skulle genomföras inför införskaffande av nya Öresundståg. Efter avslutad förstudie inledde parterna 2023 ett gemensamt upphandlingsprojekt (DNKT230072), vilket resulterat i kunskap om vilka krav som avses ställas i kommande upphandling för att bäst möta projektets målsättning. Övergripande redovisas detta i *Informationsbilaga till investeringsärende Nästa Generation Öresundståg* (bilaga 1).

Öresundståg AB:s parters fullmäktigeförsamlingar har nu att ta ställning till om man avser ingå i kommande upphandling eller ej. Fattas beslut om att ingå i upphandlingen innan utgången av verksamhetsåret 2025 beräknas nya Öresundstågsfordon kunna vara på räls under mitten av 2030-talet. Inför Region Hallands ställningstagande i frågan har Driftnämnd Kollektivtrafik berett ärendet, och beslutat att tillstyrka förslaget samt översända ärendet för fortsatt beredning i regionstyrelsen inför slutligt ställningstagande i regionfullmäktige (DNKT250052).

Ägande

I ägarrådet för Öresundståg AB har parterna gemensamt beslutat att de nya fordonen ska ägas av respektive region, och beräkning av ägarandelar har gjorts utifrån respektive regions andel av den totala trafikvolymen. Region Hallands andel av investeringen motsvarar ca 21 %, där ca 19 % avser den egna trafikvolymen och resterande andel utgörs av Region Västra Götalands behov om ca 2 %. Detta då Region Halland ansvarar för fordon för Region Västra Götalands räkning, på samma sätt som sker idag.

Avtal för att reglera partsförhållandet mellan Region Halland och Västra Götaland har tecknats och träder i kraft om nödvändiga beslut om införskaffande av nya tågfordon fattas av respektive part. På liknande sätt förser Region Västra Götaland Region Halland med tåg inom tågsamarbetet

Västtågen. I Öresundstågssamarbetet har Region Skåne motsvarande ansvar gentemot Transportministeriet i Danmark för att säkerställa att det finns tågfordon för trafikering mellan Sverige och Danmark.

Övrigt
Beslut har fattats av samtliga parter att fordonsförvaltning ska administreras av Region Skåne genom Skånetrafiken (RS250427).

Utöver investeringen vid inköp av Nästa Generation Öresundståg kommer kringinvesteringar behövas, exempelvis behöver nuvarande verkstadsdepå anpassas för att kunna omhänderta fler och nya fordonstyper. Det är ännu oklart vilka resurser denna anpassning kommer ta i anspråk, men ett uppdrag har givits till projektet Nästa Generation Öresundståg att undersöka frågan vidare.

Kostnadsbilden för drift av tågfordonen kommer förändras jämfört med den nuvarande, i och med att det är en ny fordonstyp som avses upphandlas. Kostnadsfördelningen mellan parterna regleras i befintliga ägardokument (RS230416). Inför infasning av nya fordon behöver modellen utökas för att kunna hantera två fordonstyper. En sådan översyn av kostnadsfördelningsmodell behöver göras i ett skede då den faktiska prisbilden för de nya fordonen är känd, det vill säga tidigast efter genomförd upphandling.

Ytterligare närliggande frågor kan komma att aktualiseras som det ännu inte finns kännedom om, med en direkt eller indirekt ekonomisk påverkan relaterad till investeringen.

Övervägande

Västkustbanan är det kollektivtrafikstråk i det halländska transportsystemet som är högst prioriterat då det knyter samman Halland med dess omvärld. Utifrån de målsättningar som finns beskrivna i Region Hallands regionala Trafikförsörjningsprogram finns det framöver behov av mer kapacitetsstarka tågfordon som kan köra i högre hastighet. Detta har varit utgångspunkten för den halländska medverkan i projektet. Dock är de infrastrukturiella förutsättningarna avgörande för hur kapacitetsstarka tåg det är möjligt att investera i.

Under det gemensamma projektet Nästa Generation Öresundståg har

regelbundna avstämningar genomförts med projektets beställar- och styrgrupper, Öresundståg AB:s styrelse samt Öresundståg AB:s ägarråd. Vid dessa avstämningar har vägval gjorts, vilka resulterat i befintligt framtaget förslag (bilaga 1).

Barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys

Kollektivtrafiken skapar grundläggande möjligheter till människors vardagsresande. Utan kollektivtrafik skulle stora grupper av människor förlora tillgängligheten till sina arbetsplatser, skolor, fritidsaktiviteter och samhällsservice.

Vid arbete med kravställan inför upphandling har särskild hänsyn tagits till både jämställdhetsperspektivet och barnperspektivet. Exempelvis har grupper av barn i olika åldrar varit delaktiga i workshops både avseende resande och utformning av tågfordon, i syfte att få ta del av barnens synpunkter, behov och utvecklingsförslag. Detta har omhändertagits i det fortsatta arbetet med att skapa ett attraktivt och hållbart resande för alla.

Genom att skapa bättre förutsättningar för en mer attraktiv kollektivtrafik i Halland kan fler människor välja det kollektiva resandet, och på så sätt bidra till utvecklingen av det hållbara samhället.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Vid beslut om genomförande av upphandling kommer ekonomiska konsekvenser av beslutet att hanteras inom ramen för ordinarie budgetprocess. Detta innebär att kostnaden för investeringen hänvisas till att omfattas i Region Hallands investeringsplan.

Bedömning
Region Hallands andel av investeringen i nya tågfordon uppgår till ca 21%. Investering i nya tåg samt övriga kostnader avseende upphandling och investering beräknas motsvara en total investeringskostnad om ca 6 miljarder kronor. Beloppet utgår från 2025 års pengavärde, samt baseras på tillgänglig kunskap om investeringens förutsättningar. Det osäkra världsläget kan påverka kostnadsutvecklingen för råvaror, energipriser, arbetskraft med mera, liksom att indexutveckling och valutaeffekter kan komma att påverka slutpriset i upphandlingen. I syfte att eliminera eventuell valutarisk kan det komma att finnas behov av att ta fram en valutasäkringsstrategi för

investeringen. Avskrivningstiden för de nya fordonen är beräknad till 30 år.

Kommande tågfordon beräknas ha en dubbelt så hög kapacitet som nuvarande tågfordon, medan driftkostnaderna beräknas öka med ca 150 %. Kostnadsökningen bedöms uppstå dels utifrån att investeringskostnaden beräknas bli högre än vad som var fallet vid investering i nuvarande tågfordon, och dels utifrån att tågens högre kapacitet skapar högre driftskostnader. Den ökade kapaciteten medför även vissa stordriftsfördelar, vilket är anledningen till att driftskostnaderna inte bedöms öka i paritet med kapacitetsökningen. Det är även värt att notera att investeringen i tåg med högre kapacitet görs för att möjliggöra ett ökat resande, vilket i sin tur bedöms leda till ökade intäkter på sikt.

Utöver detta tillkommer ytterligare kostnader för nödvändiga kringinvesteringar, så som anpassning av verkstadsdepå och dylikt. Kostnadsberäkningar för detta finns ännu inte tillgängliga.

Förvaltning

Krister Björkegren	Per Karlsson
Regiondirektör	Ekonomidirektör

Bilaga:

Bilaga 1, Informationsbilaga investering Nästa Generation Öresundståg

Styrelsens/nämndens beslut delges

Öresundståg AB
Region Blekinge
Region Kalmar Län
Region Kronoberg
Region Skåne
Västra Götalandsregionen
Västtrafik AB